BOBBY MOORE SE DESTĂINUIE:

FRAGMENTE DIN CARTEA „POVESTEA MEA ŞI A FOTBALULUI" 21

După ce joacă în echipa din orăşelul Barking, apoi în diverse selecţionate districtuale de juniori, Bobby Moore este luat de clubul West Ham unde se antrenează sub conducerea lui Malcolm Allison.

Ca junior al acestui club face parte de mai multe ori din echipa Angliei la turneele U.E.F.A. În anul 1958 este promovat în prima echipă a clubului.

Moore povesteşte apoi despre debutul în prima reprezentativă a Angliei şi despre alte întîlniri internaţionale. Apoi, el s-a ocupat de turneul de la New York ediţia 1963 şi de apariţia lui Alf Ramsey la conducerea echipei Angliei, precum şi despre memorabilul meci Anglia. — Restul lumii, desfăşurat pe Wembley cu ocazia împlinirii a o sută de ani de la înfiinţarea Federaţiei engleze de fotbal. Curînd el pleacă la Rio de Janeiro pentru a participa la „Mica cupă mondială", alături de echipele Braziliei, Argentinei şi Portugaliei. Aci Moore are sarcina să-l marcheze pe Pelé, acesta lăsîndu-i o frumoasă impresie. Brazilia a învins cu 5—1.

Revenind la activitatea internă, Moore a povestit cum a ajuns West Ham în finala Cupei. Am aflat apoi despre o întîmplare mai puţin fericită din viaţa lui Moore: primele simptome ale unei boli ce va necesita o intervenţie chirurgicală.

După ce relatează despre o serie de meciuri ale naţionalei engleze şi ale lui West Ham (printre care şi turneul de la New York), Moore prezintă o serie de observaţii asupra fotbalului, atît ca activitate internă cît şi internaţională.

Un lucru de care sînt convins este că fotbalul — aşa cum este el jucat astăzi — va suferi în permanenţă schimbări pentru a corespunde mereu altor nevoi. El a evoluat mereu, începînd cu centrul half stoper, inovaţie introdusă de Arsenal în anii de după primul război mondial, pentru a continua cu lăcătul elveţian, cu folosirea lui Don Revie (azi antrenorul lui Leeds United) ca centru retras de către Manchester City, cu introducerea a două vîrfuri de atac de către West Bromwich Albion ş.a.m.d.

Şi mai sînt convins că cele mai negre zile ale unui fotbal negativ, bazat exclusiv pe apărare, au trecut. Trebuie spus că această pasiune pentru apărare nu a cuprins **nici o echipă britanică** *în cadrul jocurilor inter-cluburi. O partidă de fotbal nu se poate cîştiga fără a se marca goluri şi cine nu marchează goluri multe nu poate cîştiga campionatul divizionar.*

Fără doar şi poate, competiţiile europene au contribuit la ridicarea pe culmi nebănuite a artei fotbalului defensiv. Echipele care joacă în deplasare sînt hotărîte în primul rînd **să nu primească** *goluri, dar la orice meci una din echipe este în deplasare... Numai să nu se uite că orice metodă obligă la naşterea unei contra-metode.*

Astăzi, majoritatea echipelor au adoptat sistemul 4—2—4 cu „oameni de legătură" care joacă mingea, cu apărarea „în adîncime", cu aripi rapide care să înconjoare pe dinafară apărarea masată la mijloc. Nu sînt deloc convins că ăsta este ultimul cuvînt în teorie de tactică şi strategie fotbalistică.

Atît Alf Ramsey, cît şi Ron Greenwood îşi bazează strategia lor de echipă pe 4—2—4, dar acesta este un aranjament foarte elastic care poate fi oricînd readaptat la necesităţile zilei. Uneori poate fi şi 4—3—3, ca în meciul contra Spaniei în 1965. Şi oricine poate fi convins că undeva există deja o echipă sau un jucător care lucrează la un plan nou, o tactică nouă, şi care aplicate pe teren vor deştăma actualul nostru 4—2—4.

Jocul în sine se dezvoltă, prin însăşi existenţa lui şi de ceea ce avem nevoie este o prezentare modernă a lui, crearea unor condiţii care să continue să atragă spectatorii şi să aducă mereu spectatori noi.

În schimb, fotbalul nu va avea nici un fel de viitor dacă va continua să rămînă una din ultimele legături cu trecutul, iar terenurile să arate ca nişte monumente închinate aceluiaşi trecut retrograd. Concepţii noi, originale, da, oricînd. Mentalităţile vechi, nu, niciodată.

Suporteri, „galerii"

Vreau să spun ceva despre spectatori, tehnică şi tactică. Cînd cu un an în urmă urcam treptele primăriei din Londra pentru a participa împreună cu echipa mea la recepţia oferită de primar cu ocazia cîştigării Cupei Cupelor, m-am întors spre zecile de mii de londonezi care se masaseră în faţa clădirii pentru a ne aclama şi le-am spus următoarele:

— „În numele colegilor mei vreau să vă mulţumesc pentru minunatul sprijin pe care ni l-aţi acordat, nu numai pe Wembley, dar pretutindeni în Europa. Vreau să vă spun că pentru noi sînteţi cea mai bună galerie din ţară şi că fără voi nu am fi reuşit niciodată să realizăm o asemenea performanţă".

Am închinat cu toţii un pahar de şampanie pentru minunaţii noştri suporteri, după care am intrat în clădire. Nu-mi place să ţin discursuri şi nici nu mă pricep la ele, dar trebuia să dăm glas simţămintelor noastre faţă de aceşti oameni care sînt în permanenţă alături de noi.

În ultimii ani, fotbalul englez cunoaşte două centre mari, Lancashire şi Londra. Cluburile din Midland (regiune în centrul Angliei — n.n.) s-au aflat la un moment dat într-o perioadă de decădere, umbră palidă a zilelor cînd „lupii" (denumire populară dată echipei Wolverhampton Wanderers — n.n.) nu aveau adversar în Europa. Există întotdeauna o rivalitate între nordul şi sudul Angliei şi climatul între Manchester şi Londra este complet diferit. Această rivalitate apare făţiş atunci cînd întrebi de exemplu un suporter din nord ce crede el despre echipa naţională a Angliei.

— „Cel mai uşor lucru din lume e să devii component al lotului naţional, cu condiţia să fii jucător la un club londonez, îţi va răspunde. Nici un jucător al echipei naţionale n-a făcut un joc ca lumea, aici la noi, în nord. Avem cel puţin trei pentru fiecare om al vostru, numai că nu îi se dă posibilitatea să intre în naţională, nici măcar să se apropie de ea.

Astăzi această mentalitate s-a schimbat radical datorită suporterilor. De cîte ori n-am citit comentarii ca acestea:

— Ne putem plînge, e adevărat, de cîţiva bătăuşi care fac parte din suporterii Liverpool-ului, în schimb nu există club în ţară care nu şi-ar da şi haina de pe el numai să aibă o astfel de galerie.

Pentru mine, suporterii echipei mele sînt cei mai buni din ţară. Nu e cea mai mare „galerie", căci stadionul nostru nu are decît o capacitate de 37.000 locuri, dar este cel puţin la fel de credincioasă ca cea de pe Anfield (numele stadionului echipei Liverpool — n.n.). Ca majoritatea spectatorilor londonezi, ei sînt mult mai liniştiţi decît „confraţii" lor din nord. De ce? Cred că este foarte adevărat faptul că noi în sud sîntem în general mai rezervaţi, ne trebuie mai mult timp pentru a ne încălzi. Suporterii echipelor Liverpool sau Everton de exemplu, ca şi acei ai echipelor scoţiene Glasgow Rangers sau Celtic, privesc fiecare meci ca o luptă pe viaţă şi pe moarte, în timp ce londonezii sînt mai selectivi şi nu fac, în general dintr-un meci o tragedie.

Totuşi, orice galerie londoneză va crea cu ocazia unui meci în cadrul unei competiţii europene, cel puţin atîta atmosferă ca orice altă galerie, indiferent în ce parte a ţării.

Succesul unei echipe este factorul hotărîtor care aduce lumea pe stadion; mai puţin alte considerente. Acest lucru este trist dar adevărat. Dacă Manchester United atrage cel mai mare număr de spectatori pe stadion, atunci acest lucru nu se datorează faptului că joacă Manchester, ci faptului că echipa realizează cele mai bune performanţe (şi spectacole) fotbalistice şi numără în rîndurile ei multe vedete.

Ca orice lucru în fotbal, înveţi să accepţi diferenţele şi laşi asemănările şi comparaţiile pe seama altora. Vorbeam mai înainte de rezervele pe care le au oamenii în a spune care jucător este „cel mai bun" din ţară. De pe timpul cînd eram încă pe băncile şcolii, am învăţat să am rezerve cînd era vorba de comparaţii. Ţin minte că la puţin timp după ce am apărut în formaţia lui West Ham şi mai înainte chiar, cînd jucam în echipele naţionale de tineret, lumea a început să-mi spună „noul Duncan Edwards".

E adevărat că şi eu eram destul de solid şi cu o formă fizică excelentă, jucam şi eu half stînga, dar motivul pentru care lumea făcea această comparaţie cred că era dorinţa de a găsi un alt mare jucător de valoarea lui Duncan Edwards, indiferent dacă această comparaţie era reală sau nu.

L-am văzut jucînd pe Edwards o singură dată înaintea tragicului accident de avion de la München, în care aproape toţi componenţii echipei Manchester United şi-au pierdut viaţa. Era un meci împotriva lui Tottenham Hotspurs. Era într-o miercuri, ţin minte, căci ni se dăduse liber de la şcoală pentru a merge la meci. În poarta echipei Tottenham era faimosul Ted Ditchburn şi ceea ce m-a impresionat mai mult la Edwards era şutul său fantastic. El a înscris în meciul acela două goluri din afara careului de 16 m şi pot să afirm că aceste şuturi nu erau deloc trase la întîmplare. Numele de Edwards se va asocia în mintea mea întotdeauna cu cele două goluri.

Apoi, nu după mult timp, am fost numit „noul Billy Wright", în special în momentul cînd am devenit căpitanul echipei Angliei. Multă lume mă întreba dacă faptul de a fi comparat cu un jucător de talia lui Billy Wright nu-mi provoacă complexe (Billy Wright a fost de 105 ori internaţional şi de 84 ori căpitanul echipei Angliei — n.n.). Răspunsul este nu! Este bineînţeles măgulitor să ştii că sînt oameni care trag linia egalităţii între tine şi acela care deţine recordul absolut al selecţionărilor în echipa naţională şi în calitatea mea de căpitan de echipă, acesta este un mare stimulent dar şi o mare obligaţie, căci trebuie să dovedesc că sînt demn de această comparaţie. Dar nu pot spune că am complexe. De fapt, într-un fel, este mai uşor, ţinînd seama de realităţile de pe teren, să fii căpitanul unei echipe în care joacă unsprezece oameni cu o înaltă calificare internaţională, decît al unei echipe de unsprezece şcolari.

Aşa cum am mai spus, nu l-am văzut pe Duncan Edwards decît o singură dată şi de aceea trebuie să apelez la alţii cînd e vorba de „cel mai mare half al tuturor timpurilor". Nu am copiat niciodată stilul nimănui (cel puţin nu în mod conştient), dar atunci cînd sînt întrebat care a fost după părerea mea cel mai bun half de margine, eu răspund că numai unul singur m-a frapat ca fiind un jucător excepţional pe postul lui. Cine? Ray Barlow de la West Bromwich Albion. Din nu ştiu ce motive nu i s-au recunoscut niciodată meritele şi nu a fost selecţionat în naţională, dar pot să spun că era un artist al balonului şi un mare jucător. De altfel, pe la mijlocul anilor '50, West Bromwich era echipa care îmi plăcea mie şi la care ţineam foarte mult.

În sezonul 1964—65, West Bromwich era unica echipă din cele existente în Midlands care părea să se îndrepte spre un fotbal ceva mai promiţător, dar cînd i-am văzut am rămas decepţionat, căci echipa nu avea nimic altceva decît „robusteţe".

Noi, toţi, la Upton Park ştim foarte bine că într-o bună zi va trebui să cîştigăm şi noi campionatul pentru a dovedi nu numai că jocul nostru este modern, dar şi încununat de succes. Sînt convins că felul în care înţelegem noi jocul este absolut corect, dar trebuie să mărturisesc că nu pot să nu fiu de acord şi cu unele critici care ni se aduc.

Este într-adevăr posibil să cazi în „antrenomanie", aşa cum susţin anti-teoreticienii. În cazul în care un jucător se lasă sedus de tentaţia de a căuta permanent perfecţia maximă în tot ceea ce face în practică, pe teren, el riscă ca aceasta să se reflecte în jocul său. Marii antrenori nu au fost mai niciodată mari jucători, probabil din motivul că pe teren ei preferau să renunţe la o anumită mişcare decît să nu o facă în modul cel mai perfect.

Secretul constă în felul cum ştie cineva să se antreneze. Este foarte important ca toate mişcările sau ideile pe care antrenorul le transmite jucătorului să existe în realitate şi jucătorul să se întîlnească cu ele pe teren. Ele nu au voie să semene cu nişte exerciţii de şcoală făcute la tablă, doar de dragul demonstraţiei.

Toţi jucătorii ştiu să facă fel de fel de jonglerii cu mingea, atît la antrenament cît şi la încălzire, înainte de meci, dar nici unul din aceste trucuri nu va fi folosit în cadrul jocului propriu-zis, decît cu foarte rare excepţii. Înseamnă asta că jongleria cu balonul este o pierdere de timp? Deloc. Cu cît mai înalt va fi nivelul jucătorului în contact cu mingea, cu atît mai puţin ambiţios se va arăta el în această direcţie în fierbinţeala jocului. Atîta timp cît antrenamentul are ca scop îmbunătăţirea jocului, el este bun. Cred că fiecare generaţie de jucători are cîteva genii spontane, cum i-aş numi eu pe aceşti oameni, care sînt mai presus de orice formă de antrenament. Ei pot fi chiar atît de buni încît planul de joc al echipei să fie construit pe stilul lor de joc aşa că ei, de fapt, nici nu au nevoie de „educaţie" fotbalistică.

Cele de mai sus pot fi valabile pentru unul sau două genii. Stau şi mă gîndesc la băieţii care la şcoală dădeau mult mai multă dovadă de talent fotbalistic decît mine. Pentru ei nu s-a pus niciodată problema de a munci în mod obligatoriu, atît de mult cum am făcut-o eu, pentru a-şi remedia lipsurile. Şi în timp ce munceam pentru a-mi elimina greşelile, trebuia să-mi îmbunătăţesc şi jocul, lucru deloc uşor. Eu pur şi simplu trebuia să gîndesc şi încă mult, deoarece anumite noţiuni de tehnică şi tactică fotbalistică nu se lipeau de mine.

Apărători şi înaintaşi

— Ce uşor e pentru Moore să facă pe grozavul, zic unii. Joacă întotdeauna în spatele altora. Tot ce are de făcut e să culeagă mingile pe care le scapă ceilalţi.

Este rolul „măturătorului" atît de uşor?

Eu zic că nu este.

În primul rînd nu e spectaculos. Aşezarea pe teren este o artă pe care fotbaliştii o apreciază şi o consideră la fel de mult ca pe oricare alt atribut al jocului; în schimb spectatorii nu au nici un fel de apreciere pentru acest lucru. Imensa majoritate a lor nu au ochi decît pentru minge, sau pentru omul cu mingea, dacă vreţi, căci el primeşte aplauze pentru preluarea ei. Dar sînt foarte puţini acei care cugetă asupra lucrurilor căci în acest caz ar vedea că jucătorul care trimite o pasă ideală, cum se spune, la picior, are nevoie de multă gîndire şi abilitate pentru a găsi poziţia de unde să poată expedia această pasă zisă ideală. Acest lucru se aplică „măturătorului" care, după mine, cel puţin, are rolul de a astupa găurile. El trebuie doar să cunoască jocul, partida respectivă, ait de bine, încît prin continua sa mişcare pe teren să fie omniprezent, în special cînd printr-o eventuală aşezare greşită a vreunuia din colegii de echipă, el trebuie să fie prezent pentru a evita o pătrundere a adversarului.

(Va urma)

Traducere de RADU HERBAY

Carnet extern

QUO VADIS... FOTBAL?...

Scenele urîte, incidentele detestabile — tot atîtea „argumente pentru a critica şi condamna cel mai frumos joc din lume" (cum scria un cunoscut comentator, Fr. Schlatter) — coninuă să-şi găsească loc în buletinele diferitelor agenţii de presă şi în rubricile ziarelor de specialitate de peste hotare. Frecvenţa lor simptomatică a determinat intervenţii energice pentru luarea de măsuri. Dar...

...La Curaçao, în Venezuela, 9 jucători, au tăbărît asupra arbitrului în cursul unui meci de baraj. Federaţia n-a glumit deloc judecînd acest caz de barbarism: a aplicat suspendări pe viaţă...

...Cu două minute înainte de sfîrşitul partidei Fluminense-Vasco da Gama din Brazilia s-a produs o încăierare generală pe teren. Un singur jucător n-a participat la această ...dispută (Wilton) dar din motive bine întemeiate: cu cîteva clipe înainte de începerea acestui meci... de box, el fusese rănit şi transportat pe tuşă...

...La meciul Tottenham-Chelsea, din campionatul englez, în timp ce pe teren jucătorii îşi apărau în mod ireproşabil şansele, în tribune s-au petrecut incidente între spectatori. Urmarea: 44 de arestări. Asupra unor spectatori, poliţiştii au găsit obiecte care puteau fi transformate în arme foarte periculoase...

Măsuri se iau, firească, Unele însă, stîrnesc zîmbete, ca de pildă ceea ce a propus conducerea clubului Celtic pentru a pune capăt incidentelor, inevitabile, care însoţesc cu regularitate partidele cu vechiul său rival. Rangers: 1) la meciul organizat de Celtic să aibă acces numai suporterii săi, iar la cel de pe terenul lui Rangers numai suporterii acestuia; 2) sau să-i cedeze cele patru puncte puse în joc clubului Rangers înaintea fiecărui campionat şi jocurile lor să nu se mai dispute; 3) sau liga I scoţiană să fie divizată în două serii, iar Celtic şi Rangers să facă parte din serii diferite...

Federaţia elveţiană, sesizată de ceea ce se întîmplă în alte părţi, a luat şi ea o măsură preventivă cu prilejul partidei Elveţia—Italia. La intrarea în stadionul Wankdorf spectatorilor le-au fost înmînate afişe pe care se scria: „Liniştea şi ordinea pe stadion va fi menţinută de un detaşament de 100 de poliţişti, care are în subordine un grup de cavalerişti şi unul de pompieri cu o cisternă plină cu apă... Serviciul de ordine al stadionului cuprinde 192 de oameni, număr care n-a mai fost atins pînă acum. Comunicaţiile între diferiţii comandanţi de grupe se face prin 9 aparate de radio". Această adevărată mobilizare de forţe s-a dovedit pînă la urmă inutilă; un incident a fost înregistrat: nemulţumiţi de unele decizii ale arbitrului (printre care şi aceea a acordării penaltiului din care italienii au egalat) unii spectatori au aruncat cu sticle pe teren şi meciul a fost întrerupt pentru cîteva secunde...

Faptele rămîn fapte şi pun tot mai des şi în mod îngrijorător întrebarea: încotro merge fotbalul? F.I.F.A. şi federaţiile naţionale trebuie să-l abată din acest drum, care-i dăunează.

DE ICI, DE COLO...

PICCHI SELECŢIONER?

Vechea cunoştinţă a spectatorilor bucureşteni, arhicunoscutul internaţional „azzur" Picchi „riscă" să-şi încheie cariera devenind selecţionerul echipei Italiei. Se spune chiar că el a şi fost „selecţionat", în secret, pentru această funcţie. Numai că Picchi (32 de ani) doreşte să mai joace vreo cîţiva ani. După aceea va vedea. Poate că va accepta o experienţă „gen Fontaine"...

ALCOOLUL, BATĂ-L VINA...

Sînt federaţii foarte exigente atunci cînd este vorba de indisciplină. Iat-o pe cea poloneză: aceasta l-a suspendat pe internaţionalul Szmid pe şase luni. La Varşovia se afirmă că alcoolul nu-i străin de această aspră sancţiune.

DIFERENŢE

Înaintea meciului de la Berna, echipa Elveţiei a fost cantonată într-o staţiune care domină capitala ţării: jucătorii au băut apă, la masă şi în repaus. Italienii au fost găzduiţi într-un hotel nu mai puţin superb, dar în oraş; jucătorii au băut vin italienesc...

ELIMINAT DIN... GREŞEALĂ!

Asta i s-a întîmplat cunoscutului internaţional vest-german, Helmut Haller, în prezent la Bologna, în cursul partidei de campionat cu Spal. El a fost eliminat din joc pentru o abatere săvîrşită de un coechipier, dar arbitrul l-a confundat din cauza culorii părului... Arbitrul şi-a cerut scuze, iar Haller a luat o suspendare...

RECORD

A fost înregistrat la meciul Elveţia—Italia, disputat la Berna: au asistat 300 de ziarişti! Record bătut...